

Georges Bugnet - täydellisen kestävyuden tavoittelija

Leena Riihelä

Georges Bugnet syntyi Ranskassa 1879, mutta muutti vaimonsa Julian ja ensimmäisen tyttärensä kanssa Kanadaan 1904. He asettuivat Albertaan viljelemään pientä uudistilaa vajaa 100 km luoteeseen Edmontonista. Maanviljelyn ohella Bugnet oli runoilija ja kirjailija, hänen pääteoksensa oli 1935 julkaistu romaani *La Forêt*, jota pidetään parhaana romaanina läntisen Kanadan asuttamisesta.

Kun Bugnet'n lapset (9 lasta) kasvoivat ja alkoivat auttaa maanviljelyssä, hänelle jäi aikaa risteytyskokeiluille, ensin kestävien hedelmäpuiden ja pensaiden ja myöhemmin ruusujen kanssa. Georges Bugnet ihaili kestävästä villiruusuista, joka huolimatta Albertan ankarista olosuhteista (kuivuudesta, kuumista kesistä ja kylmistä vähälumisista talvissa) kukoisti ja kukki joka kesä. Minulle jäi epäselväksi oliko kyse *R. aciculariksesta* vai *R. woodsii*, Bugnet puhuu itse tästä ihailemastaan ruususta nimellä *R. macounii*. Hän aloitti risteytyksensä joka tapauksessa käyttämällä tämän villiruusun siitepölyä *R. rugosa kamtchaticalle*. Jälkeläiset muistuttivat rugosaa lehdistöltään, voimakkaalla kasvullaan ja isoilla kukillaan. Bugnet jatkoi kestäväällä linjallaan risteyttämällä yhden siementaimista *R. amblyotiksella*, punaisella siperialaisella villiruusuilla. Tämän risteytyksen jälkeläisen siitepölyä hän sitten käytti edelleen *R. rugosa* 'Plenan' kanssa. Hänen toinen risteytyslinjansa oli em. *R. rugosa* 'Plena' (useita eri kerrottukukkasellisia rugosojia, mm. 'Blanc Double de Coubert') ja siitepölynä nähtävästi luonnonvarainen *R. blanda*. Tästä syntyi hänen 'Nipsyaksi' nimeämänsä ruusu, jolla oli puolikerrotut, tuoksuvat, syvän vaaleanpunaiset runsaat kukat kesäkuulta elokuulle. 'Nipsya' osoittautui hyvin kestäväksi ruusuksi ja Bugnet pölytti sitä useilla polyantha-ruusuilla. V. 1941 hän kuitenkin kirjoitti artikkelissaan *American Rose Annualiin*, että vaikka nämä jälkeläiset olivatkin juuriltaan kestäviä, ne kuitenkin kukkivat edellisen vuoden versoilla, jotka aina paleltuivat eikä kukkia tullut, niinpä tämän risteytyslinjan jatkaminen ei onnistunut, eikä näistä ole nähtävästi mitään jäljellä nykypäivänä. Hänen kestävimmit ruusunsa olivat erilaisia villiruusujen ja kurtturehtiruusujen risteytyksiä.

Georges Bugnet'n mukaan täydellinen kestävyys oli ensimmäinen vaatimus, joka ruusulla piti olla. Hänen tavoitteenaan ei niinkään ollut jalostaa uusia lajikkeita kaupunkien puutarhoihin, vaan saada aikaan kestäviä ruusuja maaseudulle, missä ei ollut aikaa "hyysätä arkoja kasveja", kuten hän itse kirjoitti.

Vaikka Bugnet kuoli vasta 102-vuotiaana 1981 ja risteytti ruusuja 1920-luvulta asti, ei hänen ruusujaan ole valitettavasti enää monta jäljellä ja saatavilla.

25 vuoden jalostustyön tulos ja tunnetuin hänen ruusuistaan on **'Thérèse Bugnet'**, joka oli nimetty Bugnet'n Ranskassa nunnana olleen sisaren mukaan. Se on kestävä, n. 2 m korkea, vähäpiikkinen ja punavartinen ruusu, jolla on kauniin harmaita lehdet. Sen kukinta alkaa kesäkuun puolessa välissä ja jatkuu pakkasiin saakka. Kukat ovat löyhästi kerrannaiset, isot ja ruusunpunaiset. 'Thérèse

Bugnet' on risteymä [(*R. acicularis* x *R. x kamtchatica*) x (*R. amblyotis* x *R. rugosa* 'Plena)] x *R. blanda* 'Betty Bland'.

Hyvin samantapainen on taustaltaan **'Betty Bugnet'**, joka oli matalampi ja jolla oli kerrannaiset, syvän vaaleanpunaiset kukat. Sitä ei taida olla enää mistään saatavilla, kuten ei **'Anne Bugnet'**ta', **'Martha Bugnet'**ta', **'Madeleine Bugnet'**ta', **'Rita Bugnet'**ta' tai jo aiemmin mainittua **'Nipsya Rosea'** (Joka on ehkä sama ruusu kuin **'Julia Bugnet'**, **'Madame Georges Bugnet'**).

Mielenkiintoinen ruusu olisi ollut myös **'Lac La Nonne'** (*R. x paulii* x *R. acicularis*). Sillä on puolikerrannaiset vaaleanpunaiset kukat, ja se oli 3 m korkea pilarimainen erityisen kestävä ruusu, josta toinen kuuluisa ruusujalostaja samalta ajalta, Percy H. Wright Saskatchewanista, kirjoitti ko ruusun kestäneen 1940-luvulla 67F pakkasia täysin vauriotta!

Onneksi Bugnet'n ruusuja on myös säilynyt: **'Lac Majeau'** on korkea, kestävä ruusu, jolla on valkoiset puolikerrotut kukat koko kesän ajan. Tämän ruusun taustasta ei ole mitään tietoja, mutta ruusu on mielestäni Bugnet'n parhaimmista.

Valkoisia kerrottukukkasellisia ruusuja ovat myös **'Louise Bugnet'** ja **'Marie Bugnet'**.

'Louise Bugnet' on matalahko, reilun metrin korkuinen, valkokukkainen rugosan näköinen ruusu, jonka nuput ovat kirsikanpunaiset. Kukkia tulee syksyyn saakka. Ruusun taustasta ei löytynyt tietoja.

'Marie Bugnet'n' emo on risteytyksestä ('Thérèse Bugnet' x tuntematon siementaimi) x 'F.J.Grootendorst'.

Georges Bugnet'n jalostamia ruusuja ovat myös muut jalostajat käyttäneet risteytyksiinsä. Mielenkiintoisia Robert Erskinen risteytyksiä, joissa on Bugnet'n ruusuja on mm. 'Carlos Perpetual' ('Lac La Nonne' x 'Betty Bland'), 'Caroyal' ('Hansa' x 'Lac La Nonne'), 'Wilma' ('Will Aldermann' x 'Lac La Nonne'), 'Fringed Betty' ('Wasagaming' x 'Betty Bugnet') ja 'Leafland Perpetual' ('Will Aladermann' x 'Marie Bugnet'). kaikki varmastikin kestäviä, kun katsoo sukutauluja, mutta onkohan näistäkään mitään enää saatavilla?

Aivan uusi risteymä, jossa on käytetty Bugnet'n ruusujen kanssa on minnesotalaisen David Zlesakin 2006 jalostama 'Zlecatharine' (siementaimi x 'Thérèse Bugnet'), jota on kuvattu kuin matalaksi 'Thérèse Bugnet'ksi'. Ruusun kestävyydestä ei ole tietoa, emo on jokin arempi ruusu, mutta kokeilemisen arvoinen ehkä kuitenkin.

Bugnet'n periaatteet ruusunjalostuksessa ovat saaneet aikaan kestäviä ja kauniita ruusuja, jotka sopivat hyvin Suomenkin ilmastoon ja ovat juuri sitä mihin hän pyrki: helppohoitoisia perusruusuja.

Lähteitä:

American Rose Annual 26: 111–115. (1941)

The Search for Total Hardiness

Georges Bugnet

Lake Majeau, Alberta, Canada,

American Rose Annual, 34: 147-149 (1949)

New Varieties for the Extreme North

PERCY H. WRIGHT

Moose Range, Saskatchewan, Canada

CANADIAN HERITAGE: Georges Bugnet

Internetsivuja: http://www.bulbrose.org/Roses/breeding/rose_brd.htm